

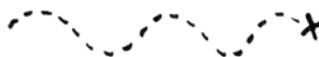
En diskret **Artemis** i Malmö

Var är hon? Det är en ganska självklar fråga som man ställer sig när man betraktar Ernst Billgrens stora skulpturgrupp Diana, i Kungsparken i **Malmö**. Gudinnan syns inte. Att vi här har att göra med den antika mytologin är inget som är självklart. Frågan är om verkets titel får klockorna att ringa över huvud taget hos en modern betraktare. Att detta är ett konstverk, framställt av en av nationens mest namnkunniga konstnärer, inger inte heller någon större respekt hos traktens förskolebarn. De klänger gärna omkring i skulpturen och kallar den lustfyllt för "karusellen". Man kan gissa att konstnären är rätt nöjd med det...

Barnens reaktioner är en bra "ingång" till skulpturen. Den är rolig! Man blir glad när man travar runt bland djuren. Nyfikenheten väcks - vad är det här egentligen? Att hitta myten i detta verk kräver alltså lite arbete. Billgrens "Diana" visar gudinnan som sammansatt av djurkroppar - en svan, en björn och en, ja vadå? Eller så är detta inte gudinnan. Kanske är hennes närvaro bara antydd genom det diskreta pilkogret som smyckar ett brunslock intill skulpturgruppens alla djur. Alltihop är nog djur, en djurflock helt enkelt. Och några av dem tränger upp genom jorden, upp till den gräsbeklädda slänten. Var kommer de ifrån? Från underjorden? Nja, Artemis - som är Dianans grekiska namn - är ingen underjordsgudinna. Men förvandlingar är däremot en av hennes specialiteter. Kanske växer de upp ur jorden genom någon form av metamorfos. Berättelserna om Artemis var favoriter hos en av den antika mytologins viktigaste spridare - Ovidius.

Billgrens skulptur, från 2009, ersätter en äldre Diana-staty som "försvann" på 1970-talet. Det var en klassisk staty med en naken gudinna i badet. Billgren "bråkar" med traditionen och gör alltså en helt egen bild av gudinnan, gäckande och svärfångad, precis som i mytens berättelser. Varför Billgren är så förtjust i djur är oklart för undertecknad. Förekomsten av djur är en huvudlinje i hans konst, så mycket är klart. Han gillar enligt uppgift bröderna Grimms sagovärld. Den mörka tyska historien finns med honom i hans familjehistoria. Kanske utgör de många gånger glada och lustiga djuren nån sorts glättig motvikt. Han gillar humor, men anser sig inte ironisk, står det på hans hemsida.

Den grekiska mytologins gudar och gudinnor är många och komplicerade. En av de intressantaste är onekligen Artemis, som romarna kallade för Diana. Hon kallas ofta jaktens gudinna och brukar avbildas som en ung kvinna utrustad med pilbåge. Hon ansågs mest vistas ute i det fria, i naturen. Därför avbildas hon också oftast tillsammans med flockar av djur i skogsmiljö.

Artemis var syster till Apollon och dotter till Zeus, den högste guden. Hennes mamma var Leto. Artemis förknippas med nymfer av olika slag. Nymferna var vackra, unga kvinnor som vistades vid olika platser i naturen, skogar, dalar, källor, berg, floder. Nymferna motsvaras av den nordiska mytologins skogsrånar ungefär. De var vackra och lockande, men kunde vara farliga. På samma sätt framställs Artemis. Hon är ung, vacker och lockande, men hon är jungfru och bevakar sin oskuld mycket strikt.

Berättelserna om Artemis är många. Vid ett tillfälle blev jägaren Aktaion uppslukad av hennes skönhet när han såg henne ta ett bad vid en källa i skogen. Artemis upptäckte honom och straffade honom genast genom att förvandla honom till en hjort. Ögonblicket efter blev hjorten sliten i stycken av jägarens egna jakthundar. En annan gång höll Artemis på att bli våldtagen av jägaren Orion. Gudinnan framkallar snabbt en mängd skorpioner som sticker ihjäl Orion och hans hund Sirius. De båda far upp till himlen och blir till stjärnbilder.

Artemis representerar alltså den fria, vilda naturen, som kan vara farlig om man inte ser upp. Hon förknippas också med spädbarn och är de gravidas beskyddare. Hennes mor Leto fick leta länge för att finna en plats att föda sitt barn. Artemis skyddar alltså det späda och utsatta livet. Men hon försvarar också kyskheten, genom att bevaka sin oskuld. I det gamla Grekland skänkte unga kvinnor sina dockor och andra leksaker till Artemis när de skulle gifta sig. På ett märkligt sätt förknippades också Artemis med kvinnans livmoder, och om man var ledsen och grät under graviditeten kunde Artemis döda barnet...

Vi lämnar Artemis och de många djuren bakom oss och promenerar vidare längs parkens grusgångar, medan vi stillsamt reflekterar över den eviga spänningen mellan natur och kultur, tradition och revolution inom konsten och tänker att, att... Åh, strunt i det, vi går o fikar!

